

Azərbaycan humanizmə əsaslanan dövlətçilik modelini seçmişdir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında irəli sürdüyü və Milli Məclis tərəfindən qəbul olunan amnistiya aktı yalnız hüquqi bir mexanizmin tətbiqi deyil, həm də dövlət idarəçiliyinin dərin fəlsəfəsinə aid məsələdir. Bu, qalib dövlətin özünə inamının ifadəsidir, cəmiyyətdə inklüzivliyin təmininə yönəlik humanist və sosialyönümlü hüquqi addımdır.

Amnistiya dövlətin humanitar dəyərlərə, hüquqa, o cümlədən beynəlxalq hüquqa və sosial barışa sadıqlığını nümayiş etdirən yumşaq güc alətidir. Amnistiya aktı həmçinin dövlətin dəyərlərini və niyyətini beynəlxalq auditoriyaya ötürən simvolik addımdır.

Bu səbəbdən Prezident İlham Əliyevin amnistiya təşəbbüsünə beynəlxalq insan hüquqları kontekstindən fikir bildirmək istədim. Azərbaycanın hüquq tarixində ən geniş əhatə dairəsinə malik olacaq bu amnistiya aktı eyni zamanda beynəlxalq siyasi mühitdə də mühüm məna daşıyır. Humanitar diplomatiya müstəvisində amnistiya humanizm mesajını verir.

Beynəlxalq münasibətlər nəzəriyyəsində "yumşaq güc" anlayışı dövlətlərin dəyərlər, nümunəvi davranış və humanitar yanaşma vasitəsilə fəaliyyətlərini göstərir. Amnistiya kimi addımlar hərbi və ya iqtisadi vasitələrdən istifadə etmədən dövlətin beynəlxalq imicini gücləndirir. Bu cür qərarlar beynəlxalq mediada, diplomatik dairələrdə və akademik müzakirələrdə müsbət rezonans doğurur və Azərbaycanın beynəlxalq mövqelərini möhkəmləndirir.

Bu qərar göstərir ki, Azərbaycan hüquqi dövlət prinsiplərinə sadıq qalaraq ədalət və mərhəmət arasında tarazlığı qoruyur. Bu tarazlıq beynəlxalq hüququn və insan hüquqları sisteminin əsas fəlsəfəsi ilə üst-üstə düşür.

Amnistiya elanı beynəlxalq tərəfdaşlarda etimadı artırır, dialoq üçün müsbət mühitin formalaşmasına töhfə verir. Belə ki, bu gün dövlətlərin daxili qərarları beynəlxalq təşkilatlar, tərəfdaş ölkələr tərəfindən diqqətlə izlənilir.

Beynəlxalq konvensiyalar kontekstində amnistiya yaşamaq hüququ, ədalətli məhkəmə hüququ və effektiv hüquqi müdafiə vasitəsilə əlaqəli təfsir oluna bilər. Məsələn, İnsan Hüquqları üzrə Avropa Konvensiyasında "amnistiya" birbaşa tənzimlənməsə də, yuxarıda qeyd etdiyim məsələlər Konvensiya mətnində konkret maddələrdə təsbit olunmuşdur.

Azərbaycanın yerləşdiyi mürəkkəb geosiyasi məkanda etimad və sabitlik xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Postmünaqişə mərhələsində olan bir ölkə üçün barışıq, reintegrasiya və sosial harmoniya yalnız daxili siyasətin deyil, eyni zamanda xarici siyasətin elementlərindən sayılır. Amnistiya bu baxımdan cəmiyyət daxilində birliyi möhkəmləndirməklə yanaşı, beynəlxalq müstəvidə də sülhə və dialoqa sadıqlıq göstəricisi kimi çıxış edir.

Prezident İlham Əliyevin amnistiya təşəbbüsü bir daha sübut etdi ki, Azərbaycan dövləti yalnız hüquqla müəyyən edilmiş cəzanı tətbiq edən ölkə deyil, eyni zamanda humanizmə əsaslanan dövlətçilik modelini seçmişdir.

Beynəlxalq hüquq ağır beynəlxalq cinayətlərə görə məhkum olunanlara amnistiya tətbiqini yolverilməz hesab edir. Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi (BCM) Statutu (Roma Statutu) soyqırımını, insanlığa qarşı cinayətlər, müharibə cinayətləri üçün amnistiyayı qəbul etmir.

Amnistiya institutuna beynəlxalq münasibətlər prizmasından baxdıqda o, barışıq, dialoq və etimad mesajı kimi qəbul olunur.

*Rizvan NƏBİYEV,
Milli Məclisin deputatı*